

International digital trade law and personal data protection

Ayubjon ALIJONOV¹

Tashkent State University of Law

ARTICLE INFO

Article history:

Received December 2024

Received in revised form

15 December 2024

Accepted 20 January 2025

Available online

15 February 2025

Keywords:

digital economy,
international agreement,
regional agreement,
cross-border data,
digital trade.

ABSTRACT

This article explores the complexities of regulating artificial intelligence (AI) within the framework of international digital trade. As AI technologies permeate increasingly global markets, traditional legal structures struggle to address their unique challenges. This paper analyzes existing international regulations, identifies regulatory gaps, and proposes frameworks for effectively managing AI's impact on digital trade.

2181-1415/© 2025 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol6-iss1/S-pp379-384>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Xalqaro raqamli savdo huquqi va shaxsga doir ma'lumotlarni himoya qilish

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

raqamli iqtisodiyot,
xalqaro shartnoma,
mintaqaviy kelishuv,
transchegaraviy
ma'lumotlar,
raqamli savdo.

Ushbu maqola xalqaro raqamli savdo doirasida sun'iy intellekt (SI) tartibga solishning murakkabliklarini o'rganadi. Sun'iy intellekt texnologiyalari jahon bozorlariga tobora ko'proq kirib borar ekan, an'anaviy huquqiy tuzilmalar o'zlari duch keladigan noyob muammolarni hal qilish uchun kurashmoqda. Ushbu hujjat mavjud xalqaro qoidalarni tahlil qiladi, tartibga solishdagi kamchiliklarni aniqlaydi va SI ning raqamli savdoga ta'sirini samarali boshqarish uchun asoslarni taklif qiladi.

¹ Teacher, Tashkent State University of Law. E-mail: ayubjonalijonov2@gmail.com

Международное право цифровой торговли и защита персональных данных

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

цифровая экономика,
международное
соглашение,
региональное соглашение,
трансграничные данные,
цифровая торговля.

Данная статья посвящена изучению проблем регулирования искусственного интеллекта (ИИ) в международной цифровой торговле. По мере того как технологии ИИ активно входят на мировые рынки, традиционные правовые рамки оказываются неспособными решать возникающие уникальные задачи. В работе проводится анализ существующих международных норм, выявляются пробелы в регулировании и предлагаются новые подходы для эффективного управления влиянием ИИ на цифровую торговлю.

Savdo va inson huquqlari murakkab va bahsli munosabatlarga ega edi. Savdo bo'yicha ekspertlar inson huquqlari va savdo qonunchiligi bir-birini qo'llab-quvvatlaydi, deb taxmin qilishsa-da, huquqshunoslar bu fikrga kamdan-kam qo'shilishadi. Aksincha, ular iqlim o'zgarishi, madaniyat va rivojlanish kabi turli kontekstlarda xalqaro savdo huquqining qattiq qoidalari deyarli faqat iqtisodiy qadriyatlarga va inson huquqlarini cheklashga qaratilganligini ta'kidlaydilar. Ushbu tezisdagi ushbu aloqalarni ko'proq yoritishga e'tibor qaritiladi, xususan, savdo qonunchiligi va inson huquqlarining birinchi avlodi o'rtasidagi ziddiyatlarga, xususan, shaxsiy hayot va so'z erkinligi kabi, hozirgacha ushbu sferada kamdan-kam muhokama qilingan. Shuningdek, u raqamlashtirishning ta'siri bo'yicha xalqaro iqtisodiy huquq va inson huquqlari bo'yicha adabiyotlardagi bo'shliqni muhokama qilinishi lozim jihatlarini chiqadi. Xususan, tezis xalqaro savdo huquqining nisbatan yangi va dinamik to'plami sifatida raqamli savdo qoidalarini ishlab chiqishning inson huquqlariga ta'siriga qaratilgan.

Raqamli savdo kontekstida asosiy narsa ma'lumotlarga asoslangan iqtisodiyot va jamiyatlarning rivojlanishi uchun ichki ma'lumotlarga yangi bog'liqlik bo'ldi. Bu qaramlik suverenitet va xalqaro hamkorlik haqidagi eski savollarni jonlantirdi, chunki ma'lumotlarning nomoddiylik va keng tarqalishi ma'lumotlarning qayerda joylashganligini aniqlashda qiyinchiliklar tug'diradi, chunki ma'lumotlar bitlari, hatto bitta tranzaksiya yoki onlayn faoliyat bilan bog'liq bo'lganlar ham istalgan joyda joylashgan bo'lishi mumkin. Ma'lumotlarga bog'liqlik yangi xavflarni keltirib chiqardi, xususan, ushbu tezisdagi muhokama qilinadigan maxfiylikni himoya qilish sohasida, balki milliy xavfsizlik kabi boshqa sohalarga ham aloqador bo'lishi mumkinligi e'tirof etiladi. Ushbu xavf-xatarlar va o'zaro bog'liq yurisdiksiya muammolari hukumatlarni yangi boshqaruv vositalarini o'rnatishga olib keldi, xususan, ma'lumotlarni o'zlarining suveren makonida saqlash uchun ma'lumotlar, ularni saqlash yoki yetkazib beruvchilarni "mahalliyashtirish" choralari orqali. Shunga qaramay, bunday aralashuvlar savdo uchun to'siqlarni keltirib chiqaradi va jonli ma'lumotlar iqtisodiyotini amalga oshirishga xavf tug'diradi. Bu iqtisodiy asoslar va bepul ma'lumotlar va davlat siyosati maqsadlari va asosiy erkinliklarni himoya qilish o'rtasidagi muvozanat amaliyotini ayniqsa murakkab qiladi.

Raqamli texnologiyalar va internetning rivojlanishi global iqtisodiyot va jamiyatning har tomonlama o'zgarishiga olib keldi. Raqamli savdo, internet orqali amalga oshiriladigan savdo operatsiyalarini o'z ichiga olgan yangi iqtisodiy tizimni yaratdi. Biroq,

bu o'zgarishlar inson huquqlariga bo'lgan ta'sirni ham inkor etib bo'lmaydi. Shaxsiy ma'lumotlarni yig'ish, saqlash, ishlatish va tarqatish kabi raqamli savdo jarayonlari ko'plab huquqiy va etikal masalalarni keltirib chiqaradi. Ushbu tezisdagi raqamli savdo va inson huquqlari o'rtasidagi o'zaro aloqalar tahlil qilinadi.

Raqamli savdo, o'zining global xarakteri va chegarasiz tabiati bilan odamlarning erkinliklari va huquqlariga yangi tahdidlar yaratadi. Savdoning raqamli shakli xalqaro tijoratning ajralmas qismiga aylangan bo'lsa-da, bu jarayonlarning shaffoflik, ma'lumotlarni himoya qilish va ijtimoiy tenglik kabi asosiy inson huquqlariga ta'siri katta ahamiyatga ega. Xalqaro savdolarni amalga oshirishda global tartibni nazorat qilish va insonga xos huquqlarni himoya qilishning o'ziga xos muammolari paydo bo'ladi.

"Raqamli savdoning yuksalishi, ayni paytda inson huquqlarini muhofaza qilishni talab qiladi. Yangi iqtisodiy modelda odamlar nafaqat mahsulotlar va xizmatlar, balki ma'lumotlar orqali ham tijorat faoliyatiga kirishmoqda." – Katherina B. Corn, "Digital Trade and Human Rights: A New Era" (2017)

Raqamli savdoning o'ziga xos jihatlardan biri–global savdo operatsiyalarining virtual bo'lib, davlatlar o'rtasidagi chegara va qonunlarga ta'sir qilmasligidir. Bu holat, maxfiylikni ta'minlash, axborot xavfsizligi va iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish masalalarini dolzarb qiladi. Misol uchun, Internetdagi tijorat faoliyatining asosiy o'zgarishi – elektron to'lov tizimlarining jadal rivojlanishi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishni yangi darajaga olib chiqdi.

Raqamli savdoning yanada ommalashuvi bilan shaxsiy ma'lumotlarni yig'ish, saqlash va ishlatish masalalari o'zgarib bormoqda. Har bir raqamli operatsiya (xususan, elektron to'lovlar va onlayn xaridlar) foydalanuvchilardan shaxsiy ma'lumotlarni talab qiladi, bu esa ularning maxfiylik huquqini buzish xavfini tug'diradi. Shaxsiy ma'lumotlarning noto'g'ri ishlatilishi va oshkor qilinishi, nafaqat iqtisodiy zarar, balki inson huquqlarining buzilishiga olib keladi. Insonlar o'z ma'lumotlarining qanday ishlatilishini bilmasdan raqamli savdoga kirishadilar, bu esa fuqarolik erkinliklarini cheklashga olib keladi.

"Shaxsiy ma'lumotlar inson huquqlari sifatida qaralishi kerak. Aks holda, ular boshqalar tomonidan suiiste'mol qilinishi mumkin, bu esa maxfiylik, xavfsizlik va erkinlikni jiddiy ravishda buzadi." – Evropa Parlamenti, *General Data Protection Regulation (GDPR)*, 2018.

Yevropa Ittifoqining *General Data Protection Regulation (GDPR)* qonuni, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishda xalqaro standartlarni belgilab berdi. Bu qonun shaxsiy ma'lumotlarni yig'ish va ishlatish jarayonlarini qat'iy tartibga soladi va iste'molchilarga o'z ma'lumotlari ustidan nazorat qilish huquqini beradi. Biroq, bunday qonunlar faqatgina muayyan hududlarda amalda bo'lsa-da, ularning global miqyosda ta'sirini kengaytirish kerak.

Raqamli savdo, shuningdek, yangi xavflar va tahdidlarni keltirib chiqaradi. Xususan, kiberxavfsizlik va kiberjinoyatlarning oldini olish masalalari dolzarb bo'lib qolmoqda. Raqamli platformalarda sotuvchilar va iste'molchilar o'rtasidagi to'lovlar va tranzaksiyalar xavf ostida bo'lishi mumkin, chunki kiberjinoyatlar tobora murakkablashib bormoqda. Kiberjinoyatlar nafaqat moliyaviy zarar yetkazadi, balki insonlarning shaxsiy ma'lumotlarini o'g'irlash, xakerlik hujumlari va hatto siyosiy manipulyatsiyalarni amalga oshirishda foydalaniladi.

"Internetda sodir bo'layotgan jinoyatlar nafaqat texnologik muammo, balki inson huquqlarining buzilishi hisoblanadi. Kiberjinoyatchilikning oldini olish – bu global miqyosda insonlarning erkinliklarini himoya qilishning zaruriy qismidir." – Bruce Schneier, *Data and Goliath: The Hidden Battles to Collect Your Data and Control Your World* (2015).

Raqamli savdo platformalarida kiberhujumlarni va firibgarliklarni oldini olish uchun mustahkam xavfsizlik tizimlari va xalqaro hamkorlik zarur. Buning uchun davlatlar, shuningdek, xususiy sektorda xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha standartlar ishlab chiqishlari lozim.

Raqamli savdo ijtimoiy adolat va tenglik masalalarini ham keltirib chiqaradi. Dunyodagi barcha odamlar raqamli iqtisodiyotga teng kirish imkoniyatiga ega emaslar. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlar va kam daromadli odamlar uchun raqamli savdoga kirish imkoniyati cheklangan bo'lishi mumkin. Bu raqamli bo'shliqni (digital divide) va iqtisodiy tengsizlikni yanada kuchaytirishi mumkin. Shu bilan birga, raqamli savdo orqali yangi ijtimoiy tengsizliklar ham yuzaga keladi.

“Raqamli iqtisodiyot rivojlanayotgan mamlakatlar va kam daromadli guruhlar uchun yangi imkoniyatlar yaratishi kerak, ammo ularning bu jarayonlardan teng foydalanishi uchun ijtimoiy adolatni ta'minlash zarur.” – Amartya Sen, *Development as Freedom* (1999).

Raqamli transformatsiyaning ko'plab oqibatlariga duch kelgan holda, savdo qonunchiligi so'nggi yillarda sezilarli moslashuvdan o'tdi. Jahon Savdo Tashkilotining (JST) ko'p tomonlama forumi o'z vaqtida javob berishga qiynalgani sababli o'zgarishlar birinchi navbatda ikki tomonlama va mintaqaviy savdo kelishuvlari orqali amalga oshirildi. Raqamli savdo qonunining yangi sohasi ba'zida keng qamrovli va asosan iqtisodiy jihatdan boshqariladigan qoidalarni o'z ichiga oladi. Shunga qaramay, ular ichki tartibga solish rejimlarida yuzaga keladigan o'zgarishlar inson huquqlariga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Birinchidan, bu raqamli savdo qoidalari to'g'ridan-to'g'ri shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish kabi ba'zi asosiy huquqlarga qaratilganligi sababli. Ikkinchidan, ular davlatlarning o'z uylarida ushbu huquqlarni himoya qilishlari kerak bo'lgan siyosat maydonini chegaralaganligi sababli. Ushbu keskinliklarning ba'zilari e'tibordan chetda qolmadi va siyosiy va akademik doiralarda raqamli savdoni tartibga solishning shaxsiy hayot huquqiga ta'siri haqida qizg'in muhokamalar davom etmoqda. Biroq, so'z erkinligi kabi boshqa inson huquqlari, asosan, raqamli savdo siyosati muhokamasidan uzilib qolgan. Ushbu munozaralarni ko'rib chiqishdan oldin, birinchi navbatda, raqamli savdoning ba'zi mavjud qoidalarining, ayniqsa, eng ilg'or imtiyozli savdo doirasida yaratilganlarning ko'lami va imkoniyatlarini tushunish juda muhimdir.

Transchegaraviy ma'lumotlar oqimini, ma'lumotlarni mahalliyashtirish choralari va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishni o'z ichiga olgan ma'lumotlarni boshqarish qoidalari savdo muzokaralarida eng bahsli masalalardan biri bo'ldi. Ular, shuningdek, manfaatdor tomonlar (AQSh, Yevropa Ittifoqi va Xitoy o'rtasidagi sezilarli nomutanosiblik bilan) o'rtasida kuzatilgan tafovutlar manbai bo'lib, chunki ular savdo majburiyatlari, ichki tartibga solish rejimlari va asosiy huquqlarni himoya qilish orqali turlicha pozitsiyalarga ega.

Katta ma'lumotlar davrida shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish huquqiga kompaniyalar va hukumatlar tomonidan keng tarqalgan ma'lumotlarni to'plash va ulardan foydalanish ayniqsa ta'sir ko'rsatishi keng e'tirof etilgan. Milliy kontekstda ushbu e'tirof butun dunyo bo'ylab ma'lumotlarni himoya qilish qonunlarini isloh qilishga turtki bo'ldi, bunga Yevropa Ittifoqining ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha umumiy reglamenti (GDPR) eng yaxshi misol qilib keltirgan. Savdo qonunchiligi kontekstida ko'payib borayotgan PTA (preferensial savdo hududlari)lar ma'lumotlarni himoya qilish tizimini qabul qilishni va mavjud xalqaro standartlarga muvofiqligini belgilaydi. Biroq, shaxsiy daxlsizlikni himoya qilish mamlakatlarda turlicha tartibga solinganligi sababli,

hatto Qo'shma Shtatlar va Yevropa Ittifoqi kabi konstitutsiyaviy demokratik davlatlar o'rtasida ham muhim farqlar mavjud bo'lganligi sababli, Raqamli savdo qonunchiligidagi yondashuvlar ham turlicha bo'lgan. Yevropa Ittifoqi shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishni asosiy huquq sifatida qo'llab-quvvatlaydi va o'zining siyosat maydonini himoya qilish uchun bir qator kafolatlar, jumladan, keng miqyosda belgilangan "tartibga solish huquqi" ni ta'minlaydi; ma'lumotlar suvereniteti to'g'risidagi nizom; va shartnoma kuchga kirgandan keyin ma'lumotlar bo'yicha majburiyatlarga tuzatishlar kiritishga ruxsat beruvchi band. Aksincha, Qo'shma Shtatlar va Osiyo-Tinch okeani mintaqasidagi bir qator davlatlar, masalan, CPTPP va Amerika Qo'shma Shtatlari-Meksika-Kanada kelishuvi (USMCA) ishtirokchilari bo'lgan davlatlar, savdoga ustuvor ahamiyat berishga kelishdilar hamda maxfiylik ustidan va faqat shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha yumshoqroq qoidalarni qabul qilishdi.

Bu farqlar, o'z navbatida, ma'lumotlar oqimlari bo'yicha differensial PTA qoidalariga aylanadi. AQSh modeliga ko'ra, ma'lumotlarning transchegaraviy oqimiga, shu jumladan shaxsiy ma'lumotlarga ruxsat berilishi kerak va ma'lumotlarni mahalliyashtirish choralari yo'l qo'yilmaydi. Yevropa Ittifoqining shartli modeliga ko'ra, ma'lumotlar faqat ma'lum talablar, xususan, GDPRning yuqori standartlariga muvofiq qondirilgan taqdirdagina yuborilishi mumkin. Asosiy huquqlarni himoya qilish bilan bog'liq bo'lmagan sabablarga ko'ra, Xitoy ham shartli, lekin ancha qattiqroq va noaniqroq rejimni qo'llaydi. Ushbu tezisning qisqaligi ma'lumotlar oqimlari va ma'lumotlarni himoya qilish aloqalarini batafsil muhokama qilishga imkon bermasa-da, qo'shimcha o'ylashga arziydigan ikkita muhim fikrni aytish mumkin: (1) ma'lumotlarning lokalizatsiyasi hozirgacha raqamli to'siq sifatida ko'rsatilgan. va ma'lumotlarga asoslangan innovatsiyalarga to'siq sifatida ko'rsatilgan. Ma'lumotlarni mahalliyashtirish, shubhasiz, ikkala usulda ham ishlashi mumkin. Bu erkinliklarni cheklash uchun xizmat qilishi mumkin, masalan, shaxsiy hayot va so'z erkinligi oqibatlari bilan senzura olib kelishi mumkin, lekin u asosiy erkinliklarni himoya qilish vositasi sifatida ham xizmat qilishi mumkin; (2) JST qoidalarining ostidagi umumiy istisnolar bandlarida va bo'yicha PTAning o'zgartirilgan versiyalarida keltirilgan iqtisodiy va iqtisodiy bo'lmagan maqsadlarni muvofiqlashtirish uchun mavjud modellar noaniq qiymatga ega. Birinchidan, JST doirasida yoki boshqa joylarda tegishli sud amaliyoti mavjud emasligi sababli; va ikkinchidan, imtiyozli shartnoma modellari bo'yicha istisnolar doirasi noaniq bo'lib qolmoqda – masalan, CPTPP va USMCA bunday maqsadlarni sanab o'tmagan holda Bu huquqiy noaniqlikka olib keladi va Yangi Zelandiyaning Waitangi tribunali maori huquqlari bo'yicha ta'kidlaganidek, mahalliy saylov okruglari uchun amaliy kafolatlar bermasligi mumkin. Shu nuqtai nazardan, xalqaro darajada, xususan, shaxsiy daxlsizlik bilan bog'liq minimal kafolatlarni ta'minlash savdo forumlari uchun foydali havolalar ham berishi mumkinligi muhokama qilindi. Boshqalar esa, aksincha, savdo qonunchiligida ma'lumotlar maxfiyligi umuman kiritilmasligi kerak, deb ta'kidlaydilar.

Raqamli savdo va texnologiyalarni adolatli tarzda boshqarish va barcha insonlar uchun teng imkoniyatlar yaratish uchun ijtimoiy va iqtisodiy siyosatlar ishlab chiqilishi lozim. Raqamli tenglikni ta'minlash va raqamli savdo sohasidagi huquqiy tartiblarni yaxshilash global miqyosda muhim vazifa hisoblanadi.

Raqamli savdo va inson huquqlari o'rtasidagi aloqalar dolzarb va muhimdir. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi inson huquqlari, xususan, shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi, internet erkinliklari va ijtimoiy tenglikni ta'minlashni taqozo qiladi. Raqamli

savdoni tartibga solish va inson huquqlarini himoya qilish masalalari global hamkorlikni va yangi qonuniy yondashuvlarni talab qiladi. Faqatgina barcha taraflarning faolligi va ehtiyotkorligi bilan raqamli savdo ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishning samarali vositasiga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. James Manyika et al., *Big Data: The Next Frontier for Innovation, Competition, and Productivity*, McKinsey Digital (May 1, 2011).
2. Kristen E. Eichensehr, *Data Extraterritoriality*, 95 *Tex. L. Rev.* 145 (2017); Jennifer Daskal, *The Un-territoriality of Data*, 125 *Yale L.J.* 326 (2015).
3. Shin-yi Peng, *Digital Trade and National Security: Contextualizing Cybersecurity-Related Exceptions*, 117 *AJIL Unbound* 122 (2023).
4. Martina F. Ferracane, *The Costs of Data Protectionism*, in *Big Data and Global Trade Law*, supra note 4.
5. Corn, K. B. (2017). *Digital Trade and Human Rights: A New Era*
6. Schneier, B. (2015). *Data and Goliath: The Hidden Battles to Collect Your Data and Control Your World*
7. Sen, A. (1999). *Development as Freedom*
8. Mira Burri, *Interfacing Privacy and Trade*, 53 *Case W. Res. J. Int'l L.* 35 (2021); Anupam Chander & Paul M. Schwartz, *Privacy and/or Trade*, 90 *U. Chi. L. Rev.* 49 (2023).
9. Burri, supra note 11; Chander & Schwartz, supra note 11; Svetlana Yakovleva, *Privacy Protection(ism): The Latest Wave of Trade Constraints on Regulatory Autonomy*, 74 *U. Miami L. Rev.* 416 (2020).
10. EU–New Zealand Free Trade Agreement, Art. 12.3–12.5, June 30, 2022 [hereinafter EU–NZ FTA].
11. Agreement Between the United States of America, Mexico, and Canada, Nov. 30, 2018 [hereinafter USMCA].
12. General Agreement on Tariffs and Trade 1994, Art. XX, Apr. 15, 1994, 1867 UNTS 187 [hereinafter GATT]; General Agreement on Trade in Services, Art. XIV, Apr. 15, 1994, 1869 UNTS 183 [hereinafter GATS].
13. CPTPP, supra note 15, Art. 14.11(3); USMCA, supra note 25, Art. 19.11(2).
14. Kristina Irion, Margot E. Kaminski & Svetlana Yakovleva, *Privacy Peg, Trade Hole: Why We (Still) Shouldn't Put Data Privacy in Trade Law*, *U. Chi. L. Rev. Online* (2023).
15. Qobiljon oqli, A. A. (2023). *TURLI HUQUQ TIZIMLARIDA SHARTNOMAVIY MUNOSABATLAR: ASOSIY TUSHUNCHALAR, SHARTNOMAVIY MAJBURIYATLARNI BAJARMAGANLIK BO 'YICHA AYBLILIK MASALASI VA UNING OQIBATLARI. SIYOSATSHUNOSLIK, HUQUQ VA XALQARO MUNOSABATLAR JURNALI*, 2(8), 28-31.
16. Alijonov, A. (2022). *TADBIRKORLAR HUQUQLARINING HUQUQIY KAFOLATLARIDA DAVLATNING FUQAROLIK JAVOBGARLIGINING AMALGA OSHIRISH MEKANIZMI. Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук*, 2(13), 178-185.
17. Qobiljon oqli, A. A. (2024). *ROMANO-GERMAN VA ANGLO-SAKSON HUQUQ TIZIMIDA SHARTNOMA SHARTLARINI BAJARMAGANLIK YUZASIDAN KELIB CHIQUADIGAN HUQUQIY OQIBATLARNING O 'XSHASH VA FARQLI JIHATLARINING QIYOSIY-HUQUQIY TAHLILI. SIYOSATSHUNOSLIK, HUQUQ VA XALQARO MUNOSABATLAR JURNALI*, 3(2), 78-83.